

Effektrapport 2017

Bakgrund

Save the Orangutan Sverige jobbar för att säkra den utrotningshotade Borneoorangutangen (*Pongo pygmaeus*) och dess regnskogshem på Borneo.

Orangutangen finns sen april 2016 på IUCN:s röda lista över akut utrotningshotade djur. Uppemot 150 000 orangutanger beräknas ha försvunnit från Borneo sedan 1999. Idag beräknas den kvarvarande populationen till cirka 50 000 - 100 000 individer. Detta gör orangutangen till en sårbar art som är väldigt känslig för yttre påverkan.

Det finns flera hot mot orangutangens framtida existens. Skövlingen av regnskog, som leder till att orangutangens naturliga habitat förstörs, är det största. Även skogsbränder, illegal jakt och klimatförändringar är allvarliga hot.

Save the Orangutan Sverige grundades år 2007 under namnet BOS Sverige och är en fristående medlemsorganisation. Ändamålet är – då som nu – att samla in pengar till den indonesiska organisationen Borneo Orangutan Survival Foundation (BOS Foundation) och deras lokala arbete med att rädda orangutangerna i Indonesien. Save the Orangutan Sverige slogs under 2011 samman med den danska och engelska organisationen under det gemensamma namnet Save the Orangutan. Organisationerna i Sverige och Danmark är egna juridiska enheter men har efter sammanslagningen haft ett gemensamt sekretariat i Danmark och arbetar tätt samman.

Kärnverksamheten bedrivs på den indonesiska delen av Borneo.

Det praktiska arbetet på Borneo sköts av Save the Orangutans lokala partner BOS Foundation. Större delen av Save the Orangutans insamlade medel går till världens största räddningscenter för orangutanger, Nyaru Menteng där mer än 80 % av centrets utgifter täcks av donationer från Save the Orangutan.

Verksamheten på centret fokuserar på att rädda och rehabilitera föräldralösa eller skadade orangutanger samt att återföra dem till skyddade regnskogsområden efter genomförd rehabiliteringsprocess. För tillfället rehabiliteras nästan 450 orangutanger på Nyaru Menteng, varav cirka 130 av orangutangerna har genomgått hela rehabiliteringsprocessen och inväntar nu på att bli frisläppta i regnskogen.

För att hitta en långsiktig lösning för orangutangernas hotade situation läggs även stort fokus på regnskogens bevarande.

Genom lokala återplanteringsprojekt skapar vi förutsättningar för både djur och människor vars liv är helt beroende av regnskogen för sin

överlevnad. Att restaurera förstörda torvmossar är en viktig nyckel till framgång. Samarbete med ursprungsbefolkningen är också avgörande för det långsiktiga bevarandet av de vilda orangutangerna och regnskogen på Borneo. Att säkerställa och stärka ursprungsbefolkningens rättigheter och levnadsvillkor är därför ett av de mest effektiva sätten att bevara skogen.

Det här vill Save the Orangutan uppnå

Save the Orangutan vill att Borneos orangutanger ska kunna leva ett fritt liv i regnskogen även i framtiden. En planet utan biodiversitet, där vi människor utrotar våra närmaste släktingar, är en planet utan någon hållbar framtid. Orangutangen är en viktig pusselbit för att bevara den biologiska mångfalden i Borneos unika regnskog där alla arter är sammanlänkade genom en känslig naturlig balans.

Det slutgiltiga målet för Save the Orangutan är att bevara den vilda populationen av orangutanger på en hållbar nivå. Detta är en komplex uppgift som måste lösas i samarbete och samförstånd mellan flera parter på många plan. Save the Orangutans arbete är därför långsiktigt och innefattar påverkan på flera olika plan – såväl praktiskt som politiskt.

Det arbete Save the Orangutan utför här och nu lägger till stor del fokus på att lösa den akuta situation orangutangerna redan befinner sig i. Det gör vi genom att rädda, rehabilitera föräldralösa och utsatta orangutanger samt att återföra dem till det vilda i skyddade regnskogsområden. Arbetet innefattar även skyddandet av vilda orangutanger och deras naturliga livsmiljö, regnskogen.

För att långsiktigt säkerställa orangutangens existens är en viktig nyckel att bevara regnskogen.

Save the Orangutans mål är därför även att stoppa den eskalerande avskogningen på Borneo. Det gör vi genom att skydda existerande skog med hjälp av lokala patruller, men även genom återplantering av skog på skövlad mark. Att återskapa skövlade torvmossar är en viktig del för att säkerställa att orangutangens unika regnskogshem bevaras.

Torvmosseskogen i Mawas-området på centrala Borneo är sedan 2012 ett skyddat skogsområde. Området är 309 000 hektar stort, vilket motsvarar ungefär samma yta som Gotland. Mawas har en enastående biodiversitet och är hemvist för en av världens största kvarvarande bestånd av vilda orangutanger. Här lever idag runt 2 250 vilda orangutanger och området är därför ett väldigt viktigt habitat. Mawas-området har tidigare drabbats hårt av skogsskövling, skogsbränder och dränering av torvmossarna. I samarbete med vår lokala partner BOS Foundation arbetar Save the Orangutan för att bevara det ovanligt stora orangutangbestånd som finns i Mawas. Detta görs till stor del genom att säkra framtiden för regnskogen genom återplantering och skydd av befintlig skog.

I vilket organisatoriskt sammanhang verkar Save the Orangutan

Save the Orangutan Sverige är en politiskt och religiöst obunden medlemsorganisation. Insamlingsverksamheten bedrivs i Sverige, i nära samarbete med Save the Orangutan Foundation (Red Orangutangen) i Danmark. Kärnverksamheten bedrivs i Indonesien på Borneo i samarbete med vår lokala partner BOS Foundation.

Verksamheten står under översyn av Svensk Insamlingskontroll och innehar 90-konto. Organisationen är även medlem av FRIL, Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, som jobbar för att kvalitetssäkra insamlingsorganisationer. Vårt arbete har även granskats av Givarguiden och vi finns med på Givarguidens gröna lista.

I Sverige stöttar drygt 1 546 privatpersoner Save the Orangutan varje månad. För att stärka projekten på Borneo arbetar Save the Orangutan kontinuerligt med att öka svenskarnas kunskap om organisationen och vår verksamhet och för att attrahera fler bidragsgivare.

Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Save the Orangutans huvudsakliga mål är att rädda den akut hotade orangutangen från utrotning. Vårt arbete innefattar att både rädda akut nödställda orangutanger samt att säkerställa orangutangens långsiktiga överlevnad i regnskogen. Detta innebär att vi arbetar inom flera områden för att både säkerställa orangutangens nuvarande situation samt deras långsiktiga överlevnad.

För att hitta en långsiktig lösning för orangutangernas hotade situation läggs stort fokus vid att bevara orangutangernas livsmiljö, regnskogen. **Save the Orangutan** samarbetar bland annat med den Indonesiska partnern BOS Foundation för att skydda vilda orangutanger i deras regnskogshem. Genom att bevara regnskogen säkras områden som de hemlösa orangutangerna tryggt kan frisläppas i.

Vi arbetar även för att minimera de illegala aktiviteter som ödelägger ett av jordens viktigaste ekosystem och orangutangens enda hem. För att kunna göra detta samarbetar våra lokala samarbetspartners med de lokala myndigheterna på Borneo.

Samarbetet med ursprungsbefolkningen i området är även avgörande för det långsiktiga bevarandet av de vilda orangutangerna och regnskogen på Borneo. Lokalbefolkningen på Borneo är lika beroende av regnskogen som orangutangen är. Utvecklingen har satt stor press på skogen och naturtillgångarna och lokalbefolkningen tvingas in i icke hållbara och oftast illegala inkomstverksamheter. Det förvärrar bara situationen för dem själva och orangutangerna. Man måste därför agera på flera håll om orangutangen ska kunna räddas.

Save the Orangutan arbetar hårt för att kontinuerligt nå de bästa resultaten och vi utför därför också regelbundna utvärderingar och bedömningar av vår verksamhet för att säkerställa att organisationen går i rätt riktning i anknytning till våra mål och strategier.

Varje kvartal följer styrelsen upp strategin och handlingsplanen för organisationen och säkerställer att dessa följs. Det danska sekretariatet har även en löpande dialog och regelbundna möten med vår indonesiska samarbetspartner BOS Foundation om arbetet lokalt i Indonesien samt med de internationella samarbetspartnerna.

Vi tillpassar löpande vårt arbete enligt de utvärderingar som genomförs för att säkerställa bästa möjliga resultat utifrån vårt mål.

Vilken kapacitet och vilket kunnande har vi för att uppnå vårt mål

Som tidigare nämnts sköts det dagliga arbetet för Save the Orangutan Sverige av den danska organisationens sekretariat. Detta skapar ett större sammanhang och fler möjligheter för organisationen vilket i sin tur även skapar större effekt av arbetet. På kontoret i Danmark finns stor kunskap och värdefulla erfarenheter som kan överföras till Sverige.

På plats på Borneo har vi ett nära samarbete med våra lokala samarbetspartner BOS Foundation. Detta gör att vi får ta del av den bästa kunskapen om de lokala förutsättningarna och möjligheterna i området.

I och med ett tätt samarbete med de andra internationella partners till BOS Foundation är det även möjligt att mellan partners dela information och kunnande, vilket ytterligare stärker kunskapen inom organisationen.

Hur vet vi att Save the Orangutan gör framsteg

Att arbeta med att rädda den kritiskt utrotningshotade orangutangen är ett långsiktigt arbete.

Det bedöms att över 3 000 orangutanger dör varje år i mötet med människan. Det kommer att ta många år att bygga upp ett livskraftigt bestånd på nytt. Eftersom ett av de största hoten mot orangutangen är avskogningen på Borneo hänger regnskogsfrågan nära ihop med orangutangens utsatta situation. Antalet frisläppta orangutanger varje år är ett sätt att se att vårt arbete på räddningscentret Nyaru Menteng går som det ska. Rekordmånga orangutanger frisläpptes under 2017, totalt 50 rehabiliterade orangutanger från Nyaru Menteng. De frisläppta orangutangerna följs via radiosändare under de första åren för att se hur de klarar sig.

Även det antal orangutanger som räddas och vårdas på räddningscentret är en viktig del av bevarandet av en utrotningshotad art. År 2017 räddade BOS Foundation i samarbete med de indonesiska myndigheterna 37 föräldralösa orangutanger som antingen förlorat sina mammor i skogsbränder eller som olagligt hållits som husdjur efter att deras mammor dödats. Orangutangerna på Nyaru Menteng genomgår en flerårig träning i en ”skogsskola”. Att en orangutang lyckas avancera till ett nytt steg i rehabiliteringsprocessen är ett mått på att träningen ger resultat.

En viktig del i att få ett långsiktigt resultat är att skapa möjligheter och förändra attityder bland lokalbefolkningen. Detta är en process som inte sker över en natt och resultaten är svåra att mäta. Att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling för de stammar som lever i regnskogen är en ständigt pågående process. Mänskliga rättigheter och medborgarinflytande är viktiga hörnstenar i alla våra projekt. Under 2017 blev ett långsiktigt projekt, drivet av den danska delen av Save the Orangutan, med fokus på att säkra rättigheter samt utbilda och involvera urbefolkningen dayakerna i förvaltningen av skogen i Mawas framgångsrikt avslutat.

Vad har Save the Orangutan åstadkommit så här långt

Save the Orangutan har under 2017, i samarbete med BOS Foundation, bland annat bidragit med att rädda 37 föräldralösa orangutangungar, rehabiliterat och tagit hand om 422 orangutanger och bidragit med 50 frisläppningar i regnskogen. Förhoppningen är att de allra flesta av de orangutanger som bor på rehabiliteringscentret på sikt ska kunna återvända till regnskogen efter att de genomgått den fleråriga skogsskolan. Sedan Nyaru Menteng grundades har fler än 1 400 orangutanger vårdats på rehabiliteringscentret. Fler resultat finns att hämta i årsrapporten för 2017.

Under 2017 har Save the Orangutan bland annat:

- Bidragit till skydd och bevarande av det 309 000 hektar stora området samt återplantering av 43,5 hektar med nästan 50 000 träd. Den svenska organisationen har stått för 48 % av finansieringen av detta.
- Save the Orangutan Sverige har stöttat drivandet av rehabiliteringscentret Protect Our Borneo, där tre orangutanger för tillfället rehabiliteras.
- Organisationerna har bidragit till att rädda 37 föräldralösa orangutanger
- Stöttat rehabiliteringen av 422 orangutanger
- Varit med till att frisläppa 50 orangutanger från Nyaru Menteng rehabiliteringscentret:
 - 42 i Bukit Baka Bukit Raya Nationalpark
 - 8 i Bukit Batikap Nationalpark
- Genomfört en namninsamling i Sverige och Danmark emot användning av orangutanger i Thailands turistindustri med fler än 3 000 underskrifter.
- Även anordnat en namninsamling i Sverige och Danmark mot användning av palmolja i EUs biodiesel där cirka 10 000 personer skrev under.
- Ett långsiktigt projekt med att säkra rättigheter samt utbilda och involvera urbefolkningen dayakerna i förvaltningen av skogen i Mawas på Borneo blev under året framgångsrikt avslutat.

Save the Orangutan
C/O Karlén & Stavegren
Arenavägen 41
S-121 77 Johanneshov

Organisationsnummer:
802435-6613